

YHDENVERTAISUUS

UUDISTUVA
VAMMAISTYÖ

Euroopan unionin
osarahoittama

CARLA KÄYHTY
LIISA VÄÄTÄINEN

Mitä yhdenvertaisuus on?

Yhdenvertaisuus tarkoittaa,
että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia.

Suomen lain mukaan,
ketään ei saa syrjiä.

Syrjintä

Syrjintä tarkoittaa, että ihmistä tai ihmisryhmää kohdellaan huonommin kuin muita.

Syrjiminen on kielletty

esimerkiksi seuraavien asioiden perusteella:

- kansalaisuus tai etninen tausta
- sukupuoli
- kieli
- uskonto
- ikä
- vammaisuus
- terveydentila
- mielipide
- seksuaalinen suuntautuminen

Työnantajien, viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien **täytyy edistää yhdenvertaisuutta.**

Erilainen kohtelu ei ole aina yhdenvertaisuuslain vastaista syrjintää. Se voi olla myös epätasapuolista kohtelua.

Työnantaja ei saa kohdella työntekijöitä epätasapuolisesti ilman perusteltua syytä.

Positiivinen erityiskohtelu tarkoittaa jonkun ihmisryhmän kohtelua paremmin.

Se on sallittua, kun sen tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta.

Esimerkki: Henkilöllä on heikko suomen kielen taito. Hän asioi virastossa.

Hän saa palvelua selkosuomeksi.

Syrjintä voi olla myös häirintää,
esimerkiksi haukkumista, pelottelua,
epäasiallista käytöstä
tai käsky syrjiä muita ihmisiä.

Jos kohtaat syrjintää työpaikalla

Jos kohtaat syrjintää työpaikalla,
kerro siitä esihenkilöllesi.

Jos syrjintä jatkuu,
soita työsuojeluviranomaisen puhelinnumeroon
mahdollisimman pian.

→ [Puhelinnumero ja lisätietoa](#)

Apu on ilmaista.

Ole rohkea.

Et ole yksin.

Jos kohtaat syrjintää yksityiselämässä

Jos kohtaat syrjintää yksityiselämässä,
esimerkiksi lääkärissä,
ota yhteyttä yhdenvertaisuusvaltuutettuun.
Hän auttaa sinua.

→ [Puhelinnumero ja lisätietoja](#)

Apu on ilmaista.

Ole rohkea.

Et ole yksin.

Pohdintatehtävä

Clara on opiskellut hoitajaksi kotimaassaan.

Hän on muuttanut Suomeen 3 vuotta sitten.

Clara on töissä kehitysvammaisten asumisyksikössä.

Työpaikalla tehdään töitä tiiminä.

Claran työkaveri ei tervehdi tai puhu Claralle koskaan.

Jos he tekevät töitä yhdessä, Clara tekee paljon enemmän töitä kuin työkaveri.

Clara ei puhu asiasta muille, koska ei halua ongelmia.

Onko tilanne yhdenvertainen?

Mitä Clara voi tehdä?

Vammaiset ja yhdenvertaisuus

Vammaisia ihmisiä ei saa syrjiä vamman perusteella.

Vamma voi olla älyllinen, henkinen,
ruumiillinen tai aisteihin liittyvä.

Vammaisilla ihmisillä
on samat oikeudet kuin muilla ihmisillä.

Nämä oikeudet on määritetty

YK:n yleissopimuksessa vammaisten ihmisten oikeuksista.

→ [YK:n yleissopimus vammaisten ihmisten oikeuksista selkokielellä](#)

Vammaisilla ihmisillä on yhdenvertainen oikeus esimerkiksi:

- päättää itse omista asioista
- elää itsenäistä elämää
- saada tietoa ymmärrettävästi
- osallistua yhteiskuntaan
- sananvapauteen
- itsenäiseen asumiseen
- yksityisyyteen
- omaan kehoon
- koulutukseen ja työhön
- päästä esteettömästi eri paikkoihin

Osallisuus tarkoittaa osallistumista ja toimijuutta, kuten vaikuttamista omiin ja yhteisiin asioihin.

Itsemääräämisoikeus tarkoittaa, että ihmisellä on oikeus päättää omista asioistaan.

Työntekijän tehtävä on tukea vammaisen ihmisen osallisuutta ja itsemääräämisoikeuden toteutumista.

Pohdintatehtävä

Maria asuu kehitysvammaisten ryhmäkodissa.

Maria liikkuu pyörätuolilla ja tarvitsee apua liikkumisessa.

Ryhmäkodin asiakkaat käyvät kävelyllä joka viikko.

Maria jää kotiin, koska hän ei pysty itse liikkumaan.

Maria on kertonut, että hän haluaa ulkoilla.

Olet töissä ryhmäkodissa.

Miten sinä voit tukea Marian yhdenvertaisuuden toteutumista?

**Edistät yhdenvertaisuutta,
kun kohtelet toisia hyvin.**

Lähteet

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2023). *Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus vammaisten ihmisten oikeuksista, Selkokielen versio*. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2023:17)

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164966/2023_STM_17_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y

L 1325/2014. Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141325?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=yhdenvertaisuuslaki>

Työelämään.fi. *Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus*. Saatavilla 31.3.2025 <https://tyoelamaan.fi/selko/tyoelama/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus/>

Vernerri. (i.a.). *Oikeus osallisuuteen*. Saatavilla 29.3.2025 <https://verneri.net/selko/yhteiskunta/vammaisten-oikeudet/oikeus-osallisuuteen/>

Vernerri. (i.a.). *Syrjintä*. Saatavilla 31.3.2025 <https://verneri.net/selko/yhteiskunta/syrjinta/>